DOI: [10.32702/2307-2105-2020.12.105](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.105)

УДК: 336.6

*К. П. Черненко,
к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів і кредиту, Чорноморський національний
університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ORCID ID: 0000-0002-2233-308X

*Г. М. Семененко,
аспірант кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ORCID ID: 0000-0001-9159-7225

*О. В. Луконін,
лікар-хірург, КНП ММР "Міська лікарня №4", магістрант ННІПО, Чорноморський
національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна*

ORCID ID: 0000-0001-8613-6096

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ РЕФОРМИ ФІНАНСУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

K. Chernenok

*PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department Finance and Credit,
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine*

H. Semenenko

*Postgraduate student of the Department of Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges,
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine*

A. Lukonin

*surgeon, non-profit municipal enterprise «City hospital #4», Master's student of the ESIPE,
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine*

ASSESSMENT OF THE FINANCIAL CONDITION OF A MEDICAL INSTITUTION IN THE CONTEXT OF HEALTH CARE FINANCING REFORM

Стаття присвячена діагностиці фінансового стану закладу медичної сфери в умовах зміни принципів фінансування його діяльності. Проведено аналіз існуючих підходів до трактування сутності фінансового стану підприємства та надано узагальнене визначення даного поняття. Встановлено основні та додаткові джерела залучення фінансового забезпечення медичного закладу в контексті переходу в статус комунального некомерційного підприємства. Здійснено комплексний аналіз фінансового стану закладу медичної допомоги на основі коефіцієнтного та структурного аналізу, в результаті якого виявлено стабільний фінансовий стан підприємства з головною проблемою в необхідності оновлення застарілої матеріально-технічної бази, що є основою функціонування закладу даної сфери разом із трудовим потенціалом, та низьким грошовим потоком від основної діяльності. На основі проведеного аналізу розроблено ряд рекомендацій направлених на покращення фінансово-господарського стану лікарні та розширення грошових надходжень підприємства.

The issue of diagnosing the financial condition of a medical institution becomes significantly relevant during the reform of the industry, which brings new challenges and opportunities for business and the state. The article is devoted to the diagnosis of the financial condition of the medical institution in the context of changing the principles of financing its activities and developing recommendations for its improvement. Based on the analysis of existing approaches in the scientific literature to the interpretation of the essence of the financial condition of the enterprise developed and provided a generalized definition of this concept. The main and additional sources of attracting financial support for a medical institution in the context of the transition to the status of a municipal non-profit enterprise are identified. The methodology of the study of the financial condition of the enterprise is based on the methods of coefficient and structural analysis, the source of information for the study is the financial statements of the enterprise. The object of analysis is the financial condition of the municipal non-profit enterprise of the Mykolayiv City Council "City Hospital no. 4". The analysis revealed a stable financial condition of the enterprise, a high degree of liquidity and solvency. It was found that the main problem of the medical institution is the outdated material and technical base and low cash flow from operating activities, which led to losses in the first two analyzed periods. Based on the analysis, a number of recommendations were developed to improve the financial and economic condition of the hospital and expand the company's cash flow: upgrading fixed assets, expanding cash flow channels, developing a marketing program, investing in human capital, optimizing staffing and reviewing costs, etc. The problem of diagnosing the financial condition of a medical enterprise is one of many interrelated components that need to be analyzed to create a stable and independent structure. Changing the established principles of any system makes it necessary to adapt and conduct new research.

Ключові слова: медична реформа; фінансування медичного закладу; оцінка фінансового стану; ліквідність; рентабельність; фінансова стійкість.

Key words: medical reform; financing of a medical institution; assessment of financial status; liquidity; profitability; financial stability.

Постановка проблеми. Якісні медичні послуги є важливою складовою соціальної інфраструктури, підтримки високого рівня життя населення. Пріоритетність життя та здоров'я людини однак з ознак соціальної держави, основа соціально-економічної стабільності. А втім розвиток системи охорони здоров'я неможливий без модернізації принципів фінансування та управління закладами охорони здоров'я.

Наразі система охорони здоров'я України проходить період активної перебудови. У рамках реформи змінено принципи фінансування медичних закладів, впроваджено їх автономію шляхом перетворення в комунальні підприємства. Тож проведення діагностики фінансового стану медичного закладу набуває значної актуальності, адже саме визначення існуючих проблем, аналіз можливих ризиків є основою розробки професійного плану розвитку будь-якого підприємства, і медичної галузі в тому числі. Саме від стратегії розвитку медичних закладів залежить якість надання послуг населенню та рівень медицини в країні в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.

Проблеми аналізу фінансового стану підприємства знайшли широке відображення у науковій літературі, зокрема у працях: Бланка І.О., Черниш С.С., Цал-Цалко Ю.С., Поддєрьогіна А.М., Савицької Г.В. та ін. Аналіз наукової літератури свідчить про відсутність єдиного підходу до трактування сутності фінансового стану підприємства та методик його оцінки.

Враховуючи соціально-економічну значимість та актуальність, проблеми фінансування сфери охорони здоров'я є предметом активних наукових дискусій. Реформу фінансування сфери охорони здоров'я аналізували у своїх працях Гончарук С.М., Приймак С.В., Даниляк Л.Я., Степанова О.В., Мокрицька А. Б.; порівняльний аналіз із зарубіжним досвідом фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я здійснили Мартусенко І.В., Сіташ Т.Д.

Втім, трансформаційні процеси тривають, тож дослідження системи охорони здоров'я крізь призму фінансово-економічних аспектів дозволяє краще зрозуміти її особливості та удосконалити процес подальшого реформування.

Саме тому **мета цієї статті** полягає в здійсненні оцінки показників фінансового стану КНП «Міська лікарня №4» після зміни форми власності медичного закладу та розробка рекомендацій щодо їх покращення.

Виклад основного матеріалу. Наразі система охорони здоров'я в Україні проходить шлях трансформації від застарілої та малоефективної у сучасних умовах господарювання структури, перевантаженої корупцією та бюрократією, до системи зорієнтованої на результат. Набутий статус комунального некомерційного підприємства для закладу охорони здоров'я створив низку нових ризиків та проблем, що потребують вирішення. Проведення аналізу фінансового стану підприємства є першим кроком у досягнення фінансової ефективності його діяльності.

Поняття «фінансовий стан» підприємства є досить складним та багатогранним, у наукових джерелах можна знайти безліч визначень з погляду зовсім різних та суперечних позицій. Одні науковці трактують фінансовий стан як сукупність показників, інші як рівень забезпеченості ресурсами, крім того, досить актуальною є дискусія щодо статичності чи динамічності даного поняття.

Як комплексне поняття, що виникає як результат взаємодії всіх системних елементів фінансової діяльності суб'єкта господарювання характеризує фінансовий стан підприємства Черниш С.С.. Він формується під впливом сукупності виробничо-господарських факторів та може бути ідентифікований системою показників, що характеризують ефективність розміщення і використання фінансових ресурсів та обсяги їх наявності [1].

Фінансовий стан це стан будь-якого суб'єкта господарювання, що відображає його положення та місце на ринку, рівень конкурентоздатності, можливість стійкого та динамічного розвитку – таке визначення надає Фрідман А.М. [2, 409].

Так І. О. Бланк розмежовує два різні поняття «фінансова позиція» та «фінансовий стан». Фінансова позиція характеризується ним як структура та обсяг капіталу та активів підприємства, а також зафіксовані на певну дату фінансові результати його діяльності. Фінансовий стан, в його розумінні, - стан збалансованості та ефективного використання структурних елементів активів та капіталу господарюючого суб'єкта, його оптимізація є головною умовою успішного розвитку підприємства [3, 474].

Доцільно відмітити, що в іноземній літературі фінансовий стан як поняття майже не зустрічається, воно розглядається загалом як процес аналізу результатів діяльності підприємства, в деяких випадках навіть лише зі сторони балансу фірми. Крім того, досить чітко простежується ототожнення з поняттями фінансової стійкості (financial sustainability) та фінансового положення (financial position).

Узагальнюючи різні проаналізовані підходи сформулюємо визначення фінансового стану - це комплексне поняття, що демонструє рівень реальної та потенційно можливої фінансової спроможності підприємства здійснювати свою операційну, фінансову та інвестиційну діяльність, що характеризується рядом показників та коефіцієнтів.

Впроваджена реформа у сфері охорони здоров'я передбачає зміни принципів фінансування медичних установ, якщо до реформи державні лікарні фінансувалися із бюджету то відтепер вони можуть мати декілька джерел фінансування (рис. 1), отримувати як бюджетні кошти, так і кошти фізичних та юридичних осіб.

Рис. 1. Джерела доходів КНП [4]

Основними джерелами отримання грошових коштів є виплати за договорами про медичне обслуговування населення, виплати з місцевого бюджету в рамках цільових програм чи шляхом надання фінансової підтримки

Додатковими джерелами доходів можуть бути не заборонені законодавством будь-які надходження від фізичних та юридичних осіб:

- від страхових компаній за надані медичні послуги;
- від юридичних осіб за медичні чи супутні послуги (корпоративні медичні огляди, оренда приміщень)
- від благодійних організацій;
- за надання платних послуг

– за надані сервісні послуги пацієнтам (палати покращеного сервісу та інше) та іншим закладам охорони здоров'я і лікарям, що діють як фізичні особи-підприємці, (ведення бухгалтерського обліку, закупка ліків та витратних матеріалів, проведення тренінгів тощо) [5].

Аналіз фінансового стану будь-якого підприємства слід починати з аналізу структури його активів та пасивів, визначення найвагоміших статей балансу (табл. 1).

Таблиця 1.
Структура балансу КНП «Міська лікарня №4»

	2019	1 кв 2020	2 кв 2020
НА/А	89,22	89,09	77,76
ОА/А	10,78	10,91	22,24
ВК/П	77,30	87,19	83,68
ДЗ/П	22,66	12,57	8,27
ПЗ/П	0,04	0,25	8,05

Де, НА –необоротні активи, А –активи, ВК –власний капітал, ДЗ – довгострокові зобов'язання, ПЗ- поточні зобов'язання.

Джерело: Складено та розраховано авторами на основі даних фінансової звітності

У структурі активів підприємства переважають необоротні активи, що зумовлено специфікою його діяльності, адже медичне обслуговування потребує великої кількості якісного та сучасного обладнання, проте їх частку у 2 кварталі дещо знизилася з 89,2% до 77,76%. Варто відмітити високий рівень зношеності основних засобів підприємства: 88,32% - 2019 р., 89,95% - 2 квартал 2020 р.

У структурі оборотних активів найбільшу долю займають виробничі запаси, так у другому кварталі 2020 р вони становили 48,93%.

Пасиви підприємства сформовані переважно власним капіталом, найбільша його частка зафіксована в 1 кварталі 2020 р. – 87,19%. Перші два аналізовані періоди відзначилися отриманими збитками, лише за рахунок отриманого у другому кварталі 2020р. прибутку сума непокритих збитків зменшилася на 75% в порівнянні з 2019 р. З огляду на специфіку фінансування медичних установ, закономірно, що довгострокові зобов'язання сформовані з цільового фінансування.

Помітна тенденція до нарощування поточних зобов'язань, в їх структурі у 2 кварталі найбільше займають доходи майбутніх періодів – 98%, в 1 кварталі ця стаття становила – 29 %, а найбільш вагома частка в 69% належала заборгованості з оплати праці. Підприємство не залучає банківські кредити.

Наступним етапом діагностики фінансового стану є визначення ліквідності підприємства. Аналіз ліквідності передбачає визначення спроможності підприємства погашати свої зобов'язання з урахуванням різних строків їх сплати. При оцінці ліквідності розраховують три основні коефіцієнта: загальної, швидкої та абсолютної ліквідності (табл. 2).

Таблиця 2.
Аналіз ліквідності КНП «Міська лікарня №4»

Показник	Формула розрахунку	Нормативне значення	Період		
			2019	1 кв 2020	2 кв 2020
Коефіцієнт покриття (загальна ліквідність)	Оборотні активи / поточні зобов'язання	≥ 1	305,63	44,21	2,76
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(оборотні активи – запаси) / поточні зобов'язання	0,6-0,8	32,50	6,71	1,41
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(грошові кошти + поточні фінансові інвестиції) / поточні зобов'язання	$\geq 0,2$	29,08	5,72	1,13

Джерело: Складено та розраховано авторами на основі даних фінансової звітності

Аналізований період демонструє високі показники ліквідності за всіма коефіцієнтами, що вказує на можливість підприємства безперешкодно погасити свої зобов'язання. Надмірна ліквідність в перших двох періодах свідчить про наявність значних вільних коштів поза обігом і втрату можливих прибутків та резервів для розвитку, в 2 кварталі 2020р. значення показників зменшилися.

Іншою групою показників, що необхідні для формування повноцінної картини фінансового стану підприємства та потребують аналізу є показники фінансової стійкості.

За трактуванням Базилінської О.Я. фінансова стійкість це стан підприємства за якого використання фінансових ресурсів є збалансованим, встановлене оптимальне співвідношення між власним капіталом та залученим, збережено автономність в умовах зовнішньої нестабільності, що сприяє стабільному веденню діяльності підприємства з перспективами розвитку [6, 6].

Одним із методів діагностики фінансової стійкості є аналіз абсолютних показників і його результати можна звести до встановлення певних відношень і встановлення типу фінансової стійкості, що представлені в таблиці 3.

Таблиця 3.
Визначення типу фінансової стійкості

Абсолютна фінансова стійкість	Нормальна фінансова стійкість	Нестійкий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан
$ВOK - З \geq 0$	$ВOK - З \leq 0$	$ВOK - З < 0$	$ВOK - З < 0$
$ВOK + ДЗ - З \geq 0$	$ВOK + ДЗ - З \geq 0$	$ВOK + ДЗ - З < 0$	$ВOK + ДЗ - З < 0$
$ВOK + ДЗ + КК - З \geq 0$	$ВOK + ДЗ + КК - З \geq 0$	$ВOK + ДЗ + КК - З \geq 0$	$ВOK + ДЗ + КК - З < 0$
{1,1,1}	{0,1,1}	{0,0,1}	{0,0,0}

Де, ВOK – власні оборотні кошти; ДЗ – довгострокові зобов'язання; З – запаси; КК – короткострокові кредити.

Джерело: [7]

У результаті проведеного аналізу виявлено, що підприємство у 2 кварталі 2020 року характеризується переходом до абсолютної фінансової стійкості з нормальної, що сформувалася у двох попередніх періодах (табл. 4).

Таблиця 4.
Фінансова стійкість КНП «Міська лікарня №4»

Період	2019	1 кв 2020	2 кв 2020
Трьохкомпонентний показник	{0,1,1}	{0,1,1}	{1,1,1}
Тип фінансової стійкості	Нормальна стійкість	Нормальна стійкість	Абсолютна стійкість

Коефіцієнтний метод аналізу фінансової стійкості передбачає діагностику групи відносних показників, що характеризують рівень фінансового ризику на підприємстві, його залежність від позичкових джерел фінансування. Високий рівень фінансової стійкості забезпечує можливість підтримувати високий рівень реагування на зовнішні та внутрішні дестабілізуючі фактори.

Таблиця 5.
Аналіз фінансової стійкості підприємства

Показник	Формула розрахунку	Норматив	Період		
			2019	1 кв. 2020	2 кв. 2020
Коефіцієнт автономії (незалежності)	Власний капітал / пасиви	більше 0,5	0,77	0,87	0,84
Коефіцієнт фінансового ризику	Позиковий капітал / власний капітал	менше 1	0,29	0,15	0,20
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	ВOK (ВК+ДЗ-НА) / власний капітал	більше 0	0,14	0,12	0,17
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	Довгострокові пасиви / (довгострокові пасиви + власний капітал)	0,4-0,5	0,13	0,13	0,09
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	Власний капітал / (власний капітал + довгострокові зобов'язання)	0,6 – 0,5	0,87	0,87	0,91

Джерело: Складено та розраховано авторами на основі даних фінансової звітності

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості демонструє стабільне положення підприємства. КНП «Міська лікарня №4» має високий показник автономії – 0,84% у 2 кварталі 2020, низький рівень фінансового ризику та залежності від зовнішніх джерел фінансування, крім того відсутність залучених кредитів підтримує високий рівень стабільності підприємства. Коефіцієнти довгострокового залучення коштів та фінансової незалежності капіталізованих джерел знаходяться поза рекомендованих нормативів, низькі значення першого показника та високі другого підтверджують автономію підприємства від зовнішніх джерел.

Наступна сукупність показників характеризує ділову активність підприємства, що демонструє рівень ефективності його діяльності. Н.А. Никифорова і Л.В. Донцова вважають, що «ділова активність у фінансовому аспекті проявляється, перш за все, у швидкості обороту коштів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних фінансових коефіцієнтів - показників оборотності» [8, 215].

Таблиця 6.
Аналіз ділової активності КНП «Міська лікарня №4»

Показник	Формула розрахунку	Норматив	Період		
			2019	1 кв. 2020	2 кв. 2020
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід / середньорічний обсяг активів	Збільшення	0,01	0,003	0,46
Коефіцієнт оборотності основних фондів	Чистий дохід / середньорічний обсяг незавершених капітальних інвестицій та основних засобів	Збільшення	0,01	0,004	0,55
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Чистий дохід / середньорічний обсяг оборотних активів	Збільшення	0,1	0,03	2,72
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід / [(ДЗ на початок року + ДЗ на кінець року) / 2]	Збільшення	30,74	3,31	35,92
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, дні	360 / Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Зменшення	11,71	108,76	10,02
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чистий дохід / [(КЗ на початок року + КЗ на кінець року) / 2]	Збільшення	30,74	3,33	283,79
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, дні	360 / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Зменшення	11,71	108,11	1,27

Джерело: Складено та розраховано авторами на основі даних фінансової звітності

Коефіцієнти ділової активності в загальному тренді відповідають своїм нормативам, не зважаючи на різкий перепад в 1 кварталі 2020 року. У 2 кварталі найбільша зміна відбулася з коефіцієнтом оборотності кредиторської заборгованості до 283,79 з 3,33 у 1 кварталі. У третьому періоді підприємство виплачує свою кредиторську заборгованість швидше ніж повертає дебіторську, про що свідчать терміни їх обороту 10,02 та 1,27 відповідно.

Коефіцієнти рентабельності є основними показниками ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства, вони і є відносними характеристиками фінансових результатів, що відбивають здатність підприємства генерувати необхідний прибуток в процесі своєї господарської діяльності і загальну ефективність використання активів і вкладеного капіталу.

Таблиця 7.
Аналіз рентабельності КНП «Міська лікарня №4»

Показник	Формула розрахунку	Норматив	Період		
			2019	1 кв. 2020	2 кв. 2020
Коефіцієнт рентабельності активів	(Чистий прибуток/ активи)×100%	Більше 0, збільшення	-17,49	-2,4	12,26
Коефіцієнт рентабельності діяльності	(Чистий прибуток/ чистий дохід)×100%	Більше 0, збільшення	-	-	26,65
Коефіцієнт рентабельності продукції	(Чистий прибуток/ собівартість)×100%	Більше 0, збільшення	-	-	38,87
Рентабельність власного капіталу	(Чистий прибуток/ власний капітал)×100%	Більше 0, збільшення	-22,63	-2,7	14,37

Джерело: Складено та розраховано авторами на основі даних фінансової звітності

Показники рентабельності в 2019 р та 1 кварталі 2020 р. мають від'ємне значення, що свідчить про збитковість діяльності підприємства в ці періоди. Варто відзначити, що в структурі доходів підприємства більшу вагу мають інші операційні доходи ніж виручка від реалізації продукції.

2 квартал відзначився позитивними та достатньо високими значеннями рентабельності. Найбільше значення виявлено за показником рентабельності продукції – 38,87%, що демонструє скільки прибутку принесла одна одиниця собівартості, та рентабельність діяльності – 38,87%, що свідчить про ефективні управління.

Висновки і пропозиції. Проведений аналіз показав, що основними проблемами КНП «Міська лікарня №4» є застаріла матеріально-технічна база та низька виручка. Перша проблема є закономірною з огляду на загальний матеріально-технічний стан закладів охорони здоров'я в Україні та потребує вирішення не тільки на мікрорівні, а й на рівні держави. Низький рівень виручки, особливо в перших двох періодах, призвів до низьких показників рентабельності. Загалом лікарня демонструє стабільний фінансовий стан, проте для формування повноцінної картини ефективності діяльності необхідний аналіз більшого часового діапазону. Отже, проведений аналіз дозволяє розробити ряд рекомендацій направлених на покращення фінансово-господарської діяльності медичного закладу комунальної форми власності в умовах реформування системи охорони здоров'я:

- оновлення основних засобів, продаж застарілої та купівля нової апаратури. Якісне та нове обладнання значно покращує рівень діагностики та лікування, що підвищує рівень конкурентоздатності організації та привертає увагу пацієнтів при виборі місця обстеження чи лікування;

- стабілізація показників ліквідності. Високі значення ліквідності позитивно сприймаються кредиторами підприємства, проте вільні кошти здатні приносити додатковий дохід. Задача менеджера – оптимізувати рівень грошових активів поза обігом з метою досягнення необхідного рівня ліквідності без втрати альтернативних можливостей;

- збільшення вхідних грошових потоків, в першу чергу за рахунок збільшення виручки, наприклад, шляхом укладання договорів про корпоративне обслуговування підприємств, розробка маркетингової програми з метою збільшення лояльності споживачів та формування позитивного іміджу установи, підвищення кваліфікації та доброзичливості персоналу, розробка програм зосереджених на поширенні профілактичних, а не лише лікувальних заходів;

- розширення каналів отримання грошових надходжень: участь в грантових програмах, залучення цільових кредитів, використання лізингу та оренди, залучення допомоги меценатів, інвестування тимчасово вільних грошових коштів;

- проведення кадрової політики. Перегляд складу та потужностей підрозділів, посилення взаємодії між ними, інвестування в кадровий капітал, підвищення продуктивності та ефективності праці шляхом оптимізації техніко-технологічної складової;

- перегляд основних статей витрат. Використання енергозберігаючих технологій, пошук найбільш оптимальних постачальників товарів, робіт та послуг.

Проблема діагностика фінансового стану підприємства медичної сфери є одним із багатьох взаємопов'язаних складових, що потребують аналізу з метою встановлення стійкої та незалежної структури. Зміна усталених принципів функціонування будь-якої системи спричиняє необхідність адаптації та проведення нових наукових пошуків.

Список літератури.

1. Черниш С. С. Проблеми застосування методик аналізу фінансового стану на вітчизняних підприємствах. *Інноваційна економіка*. 2012. № 5. С. 142-146.
2. Фридман, А.М. Финансы организации (предприятия): Учебник. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2013. 488 с.
3. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. Киев: Ника-Центр: Эльга, 1999. Т. 2. 512 с.
4. Розробка та затвердження фінансового плану. Звітність КНП. URL: <https://sorada.gov.ua/images/stories/galleries/2020/20200123-act2/sorada.gov.ua-0123-03.pdf> (дата звернення 26.11.2020).
5. Міністерство охорони здоров'я України. Методичні рекомендації з питань перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства. URL: https://moz.gov.ua/uploads/0/3555-moz_metod_recomendations_autonomization_2018_ua_final_web.pdf (дата звернення 27.11.2020).
6. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
7. Белялов Т.Е. Олійник А.В. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її зміцнення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2016. № 12, С. 22-26.
8. Донцова Л.В., Никифорова Н.А. Анализ финансовой отчетности: учебник для студентов вузов, 7-е изд. Перераб. и доп. / Москва: Дело и Сервис, 2009. – 377 с.

References.

1. Chernysh, S.S. (2012), "Problems of application of methods of the analysis of a financial condition at the domestic enterprises", *Innovatsijna ekonomika*, vol. 5, pp. 142–146.
2. Fridman, A.M. (2013), *Finansy organizacii (predprijatija)* [Finances of the organization (enterprise)], Publishing and trade corporation "Dashkov i Ko", Moscow, Russia.
3. Blank, I. A. (1999), *Osnovy finansovogo menedzhmenta* [Fundamentals of financial management], Nika-Centr, Kiev, Ukraine.
4. Kovalenko, N. (2020), "Development and approval of the financial plan. Reporting of the MNE", available at: <https://sorada.gov.ua/images/stories/galleries/2020/20200123-act2/sorada.gov.ua-0123-03.pdf> (Accessed 26 November, 2020).

5. Ministry of Health of Ukraine (2018), “Guidelines for the transformation of health care facilities from budgetary institutions to municipal non-profit enterprises”, available at: https://moz.gov.ua/uploads/0/3555-moz_metod_recomendations_autonomization_2018_ua_final_web.pdf (Accessed 27 November, 2020).

6. Bazilinska, O. Ya. (2009), *Finansovyy analiz: teoriia ta praktyka*, [Financial analysis: theory and practice], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

7. Belyalov, T.E. and Oliynyk, A.V. (2012), “Financial stability of the enterprise and ways to strengthen it”, *Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal «Internauka»*, vol. 12, pp. 22-26.

8. Dontsova, L.V. and Nikiforova, N.A. (2009), *Analiz finansovoj otchetnosti: uchebnik dlja studentov vuzov* [Analysis of financial statements: a textbook for university students], Delo i Servis, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2020 р.